

man i 1980 kun når de af planlægningsrådet skønnede studentertal, er det i dag ikke muligt at udtale sig med sikkerhed om. Man må dog regne med, at der i slutningen af 1970'erne vil ske en forstærkelse i stigningen, da børn af forældre fra de store årgange i 1940'erne til den tid begynder at nå op i 18-19 års alderen, og at denne forstærkede stigning vil fortsætte ind i 1980'erne. Til sammenligning kan det anføres, at man i Norge og Sverige forventer, at 22 pct. af en årgang i 1970 vil tage studentereksamen fra det almene gymnasium, og i Norge regner man endvidere med, at 35 pct. af en årgang i 1985 vil tage studentereksamen.

Planlægningsrådet har i sit videre arbejde med beregningen af tilgangen til de højere uddannelser i tiden indtil 1980 taget sit udgangspunkt i studenterproduktionen. Rådet har ganske vist været opmærksom på, at andre uddannelser end gymnasiets — f. eks. højere forberedelseseksamen — i løbet af perioden vil blive adgangsgivende til højere uddannelse, men man har ikke haft muligheder for at beregne tilgangen ad disse andre veje. Rådet har derfor understreget, at tilgangen til de højere uddannelser beregnet på grundlag af studentereksamen må betragtes som et minimumsskøn.

Inden man kan tage stilling til, i hvilket omfang de højere uddannelser bør udbygges, må man danne sig et indtryk af, hvor mange der efter bestået studentereksamen vil søge højere uddannelse. En formodning om, at en mindre og mindre andel af studenterproduktionen søger højere uddannelse efterhånden som produktionen vokser, er blevet afkræftet, idet det af Skitse for de højere uddannelsers udbygning fremgår, at 77 pct. af de mandlige og 29 pct. af de kvindelige studenter i 1952 begyndte på en højere uddannelse, medens de tilsvarende procenter i 1965 var steget til henholdsvis 86 og 54. Planlægningsrådet har derefter beregnet tilgangen til de højere uddannelser og er nået til, at der i 1970 skal optages ca. 8.700 nye studerende, at tilgangen i 1975 vil blive på mellem 10.100 og 10.700, og at tilgangen i 1980 må anslås til mellem 11.500 og 13.600.

På grundlag af disse tilgangstal har man dernæst beregnet, hvor mange der i alt vil være indskrevet som studerende ved de højere uddannelsesinstitutioner i 1970, 1975 og 1980, samt hvor stort det samlede antal studerende ville være efter 1980, hvis den årlige tilgang af nye studerende fortsat ville være lige så stor som i 1980, og hvis studietidens længde og gennemførelsesprocenten forblev uforandret. Det samlede antal studerende er opgjort som følger: 1970: 47.000, 1975: 56.000, 1980: 62-68.000. Efter 1980: 68-80.000.

Til sammenligning kan anføres, at man i Finland forventer at have 75.000 studerende ved de højere uddannelsesinstitutioner i 1980, og at man i Norge regner med at have 90.000 studenter under uddannelse i 1985 fordelt med 65.000 eller 72 pct. ved de egentlige højere uddannelsesinstitutioner og 25.000 eller 28 pct. ved andre institutioner for videregående uddannelse. Jfr. side 26 i Skitse for udbygningen af de højere uddannelser, hvoraf det fremgår, at 70 pct. af studenterproduktionen i 1965 påbegyndte en højere uddannelse; af de resterende 30% blev hovedparten eller knapt $\frac{2}{3}$ optaget på seminarierne.

Planlægningsrådet har foretaget sine beregninger af antallet af studerende ved de højere uddannelser under den forudsætning, at den nuværende opbygning af de højere uddannelser og de nuværende studietider vil være gældende under hele perioden indtil 1980.

Rådet finder imidlertid, at den nuværende studiestruktur bør revideres, og at studietiden ved en række højere uddannelser er for lang. Rådet har derfor i skitsen stillet forslag om, at man undersøger mulighederne for at indføre kortere uddannelser, der ikke fører helt op til det nuværende kandidateksamensniveau, og man har samtidig foreslået indførelse af en organiseret videreuddannelse efter kandidateksamen med henblik på at sikre rekrutteringen af forskere og lærere til de højere uddannelsesinstitutioner. Rådet foreslår endvidere, at der åbnes muligheder for at gennemføre højere uddannelse i en friere fagkombination end hidtil kendt, og man stiller en række forslag, som sigter til dels at lette de studerende overgangen fra skoleuddannelse til højere uddannelse, dels at opnå en hurtigere udskillelse af de studieuegnede, herunder forslag om en organiseret studievejledning og -rådgivning.

Planlægningsrådet har henstillet, at disse forslag forelægges de højere uddannelsesinstitutioner, og undervisningsministeriet har fulgt denne henstilling og sendt den til institutionerne, der er blevet anmodet om at foretage en vurdering af forslagene og fremkomme med konkrete planer til deres gennemførelse.

Man må således forudse, at der kan ske en række ændringer inden for de højere uddannelser, som vil påvirke kapacitetsbehovet. Gennemføres der kortere uddannelser, og reduceres studietiden til kandidateksaminerne, medfører det, at de studerende vil optage plads på institutionerne i kortere tid og dermed et mindre kapacitetsbehov. På den anden side vil den intensivering af undervisningen, som kortvarige uddannelser og en almindelig reduktion af kandidatuddannelsernes længde forudsætter, kræve flere lærere og lokaler. Det samme vil en or-